

Тема 1. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу. Державний стандарт вищої освіти в Україні

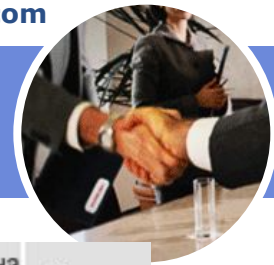
Викладач: Пархоменко О.С., к.е.н., доцент

Тема 1. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу. Державний стандарт вищої освіти в Україні

Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку

Рівні вищої освіти	Ступінь вищої освіти, документ про освіту (науковий ступінь)	Документ про попередню освіту, що надає доступ	Нормативний період (роки) і обсяг (кредити ЄКТС*) навчання	Академічні права	Національна рамка кваліфікацій	Цикли ЄПВО**
Науковий рівень (2-й науковий ступінь)	Доктор наук, диплом доктора наук	Диплом доктора філософії			9 рівень	
Освітньо-науковий (третій) рівень, 1-й науковий ступінь	Доктор філософії, диплом доктора філософії	диплом магістра	4 роки, освітня складова – 30–60 кредитів	Доступ до здобуття 2-го наукового ступеня	8 рівень	III цикл
Магістерський (другий) рівень	Магістр, диплом магістра	диплом бакалавра	освітньо-професійна програма – 90-120 кредитів	Доступ до здобуття 1-го науково ступеня	7 рівень	II цикл
			освітньо-наукова програма – 120 кредитів (дослідницька складова – не менше 30%)			
	Магістр медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування	атестат про повну загальну середню освіту	300–360 кредитів (на основі повної загальної середньої освіти)			I-II цикли
Бакалаврський (перший) рівень	Бакалавр, диплом бакалавра	атестат про повну загальну середню освіту	180–240 кредитів	Доступ до програм підготовки магістрів	6 рівень	I цикл
		диплом молодшого бакалавра	обсяг може бути зменшений за рішенням ВНЗ			
Початковий рівень (короткий цикл)	Молодший бакалавр, диплом молодшого бакалавра	атестат про повну загальну середню освіту	90–120 кредитів	Доступ до програм підготовки бакалаврів	5 рівень	короткий цикл I циклу

Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку

ТАБЛИЦЯ СПІВСТАВЛЕННЯ ОСВІТНИХ РІВНІВ ЗА МІЖНАРОДНОЮ СТАНДАРТНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ ОСВІТИ МСКО 2011
З НАЦІОНАЛЬНИМИ ОСВІТНИМИ ПРОГРАМАМИ

Назва освітнього рівня за МСКО	Код освітнього рівня за МСКО	Тривалість навчання	Назва національних освітніх, освітньо-кваліфікаційних рівнів та ступенів	Назва освітнього рівня за МСКО	Код освітнього рівня за МСКО	Тривалість навчання	Назва національних освітніх, освітньо-кваліфікаційних рівнів та ступенів
1	2	3	4	1	2	3	4
Дошкільна освіта	0	4 роки	Вихованці дошкільних навчальних закладів	Короткий цикл вищої освіти	5	2 роки	Студенти вищих навчальних закладів, які здобувають ступінь вищої освіти "Молодший бакалавр" або освітньо-кваліфікаційний рівень "Молодший спеціаліст"
Початкова освіта	1	4 роки	Учні 1 – 4 класів денних загальноосвітніх навчальних закладів	Бакалаврат або його еквівалент	6	4 роки	Студенти вищих навчальних закладів, які здобувають ступінь вищої освіти "Бакалавр"
Перший етап середньої освіти	2	5 років	Учні 5 – 9 класів денних і вечірніх загальноосвітніх навчальних закладів, які здобувають базову загальну середню освіту	Магістратура або її еквівалент	7	2 роки	Студенти вищих навчальних закладів, які здобувають ступінь вищої освіти "Магістр" або освітньо-кваліфікаційний рівень "Спеціаліст"
Другий етап середньої освіти	3	2 (3) роки	Учні 10 – 11 (12) класів денних і 10 – 16 класів вечірніх загальноосвітніх навчальних закладів, учні (слухачі) ПТНЗ, які здобувають повну загальну середню освіту	Докторантура або її еквівалент	8	4 роки	Здобувачі наукового ступеня вищої освіти "Доктор філософії" та "Доктор наук"

Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ УКРАЇНИ

	I - IV рівнів акредитації					
	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Кількість закладів - усього, од	813	805	785	767	664	659
у тому числі за формами власності						
державною та комунальною	637	633	619	609	520	525
приватною	176	172	166	158	144	134
Кількість студентів - усього, осіб	2418111	2246363	2106174	1992882	1689226	1605270
у тому числі на відділеннях						
денних	1509049	1403249	1352150	1309592	1153293	1141291
вечірніх	8887	7665	6586	5555	4797	3822
заочних	900175	835449	747438	677735	531136	460157
Прийнято - усього, осіб¹	506486	409541	427874	428356	361110	323064
у тому числі на відділення						
денні	371584	282293	317294	315569	279632	263713
вечірні	1602	1274	1091	876	804	500
заочні	133300	125974	109489	111911	80674	58851
Випущено - усього, осіб²	636291	609033	595251	560381	484482	447418
у тому числі з відділень						
денних	346345	336900	330716	321807	293553	272977
вечірніх	2906	2912	2675	2324	1695	1619
заочних	287040	269221	261860	236250	189234	172822
Кількість студентів у розрахунку на 10000 населення ³	557	519	488	463	393	375

Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку

❖ 16 змін у вищій освіті

- 1. Якість освіти контролюватиме незалежний орган
- 2. Академічна автономія
- 3. Фінансова та господарська автономія
- 4. Сильне студентське самоврядування
- 5. Прозорість
- 6. Не буде «вічних» ректорів і деканів
- 7. Бакалавр-магістр-PhD, як в Європі
- 8. Нова класифікація вишів
- 9. Війна із плагіатом
- 10. Зменшення навантаження на викладачів і студентів
- 11. Академічна мобільність
- 12. Вступ – тільки через зовнішнє оцінювання
- 13. Конкурентна система держзамовлення
- 14. Стипендії на рівні прожиткового мінімуму
- 15. Державне фінансування науки
- 16. Викладання українською мовою

2. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи

Шість цілей Болонського процесу:

- введення двоциклового навчання;
- запровадження кредитної системи;
- формування системи контролю якості освіти;
- розширення мобільності студентів і викладачів;
- забезпечення працевлаштування випускників;
- привабливості європейської системи освіти

2. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи

Країни, які ввійшли до Болонської співдружності

Рік підписання	Назва країни
Країни-засновниці Болонського процесу, які підписали Болонську декларацію (Болонья, 1999 р.)	Австрія, Бельгія, Болгарія, Великобританія, Греція, Данія, Естонія, Ірландія, Ісландія, Іспанія, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швейцарія, Швеція
Країни, які приєдналися до Болонського процесу на Празькому саміті (2001 р.)	Кіпр, Ліхтенштейн, Туреччина, Хорватія

2. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи

Країни, які ввійшли до Болонської співдружності

Рік підписання	Назва країни
Країни, які приєдналися до Болонського процесу на Берлінському саміті (2003 р.)	Албанія, Андорра, Боснія і Герцоговина, Ватикан, Македонія, Сербія і Чорногорія, Російська Федерація
Країни, які приєдналися до Болонського процесу на Бергенському саміті (2005 р.)	Україна, Вірменія, Азербайджан, Грузія, Молдова
Країни, які не є учасницями Болонського процесу	Білорусь, Монако, Сан-Марино, Югославія

2. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи

❖ Приєднання України до Болонського процесу дасть можливість

- 1. Визнати українські дипломи про вищу освіту всіма країнами - учасницями Болонського процесу
- 2. Розширити доступність і підвищити конкурентоспроможність вищої освіти в Європі; створити умови для значного підвищення мобільності студентів, викладач і адміністративного персоналу
- 3. Вдосконалити організацію навчального процесу, контролю та атестації студентів уведенням єдиного для всієї Європи механізму обліку засвоєння студентами змісту освіти
- 4. Підвищити самостійність і водночас відповідальність вищих навчальних закладів у питаннях вибору змісту навчання і підвищення якості освіти
- 5. Вищим навчальним закладам України контактувати із навчальними закладами як усередині країни, так і поза її межами з метою обміну досвідом щодо змісту освітніх програм, організації процесу навчання

Напрями підготовки та спеціальності

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 29 квітня 2015 р. № 266

ПЕРЕЛІК
галузей знань і спеціальностей, за якими
здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти

Шифр галузі	Галузь знань	Код спеціальності	Найменування спеціальності
01	Освіта	011	Науки про освіту
		012	Дошкільна освіта
		013	Початкова освіта
		014	Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)
		015	Професійна освіта (за спеціалізаціями)
		016	Спеціальна освіта
		017	Фізична культура і спорт
02	Культура і мистецтво	021	Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
		022	Дизайн

Напрями підготовки та спеціальності

07	Управління та адміністрування	071	Облік і оподаткування
		072	Фінанси, банківська справа та страхування
		073	Менеджмент
		074	Публічне управління та адміністрування
		075	Маркетинг
		076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Система стандартів вищої освіти

Стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів

- перелік спеціалізацій за спеціальностями;
- варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників вищих навчальних закладів;
- варіативні частини освітньо-професійних програм підготовки;
- варіативні частини засобів діагностики якості вищої освіти;
- навчальні плани;
- програми навчальних дисциплін.

Галузеві стандарти вищої освіти

- освітньо-кваліфікаційні характеристики випускників вищих навчальних закладів;
- освітньо-професійні програми підготовки;
- засоби діагностики якості вищої освіти.

Державний стандарт вищої освіти

- перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями;
- перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями;
- вимоги до освітніх рівнів вищої освіти;
- вимоги до освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Ознайомитися з основними документами, які регламентують вищу освіту в Україні (див. рекомендовані джерела)

Ознайомитися із основами проекту TUNING (див. п. 6 Рекомендованих джерел)

Рекомендовані джерела

1. [Закон України "Про вищу освіту" - Верховна Рада України](#)
2. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Реформа вищої освіти України: реалізація профільного закону в 2014–2016 рр. -
<http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/HE-shadow-report-final.pdf>
4. **Мережа та діяльність вищих навчальних закладів**
http://www.ukrstat.gov.ua/metaopus/2016/1-1_03_00_03_2016.htm
5. *EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA AND BOLOGNA PROCESS*
- <http://www.ehea.info/>
6. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів –
<http://www.unideusto.org/tuningeu/>
7. Перелік спеціальностей:
http://znoclub.com/images/pdf/Perelik_specialnostey.pdf
<http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-01-18/4636/nmo-1151.pdf>

#one step ahead

Thank You !

